



Bank Polski

Centrum
Analiz

Agro Nawigator 3/2022

Analizy Sektorowe

13 października 2022

Wzrost kosztów energii wyzwaniem dla branży spożywczej

SUROWCE ROLNE:

- Zboża:** Światowe zbiory zbóż w sez. 2022/23 będą mniejsze niż przed rokiem, ale wbrew wcześniejszym oczekiwaniom może się zwiększyć produkcja pszenicy. W Polsce zbiory zbóż będą wyższe niż w 2021 głównie z uwagi na lepsze zbiory kukurydzy.
- Mleko:** W 2q22 produkcja mleka u najważniejszych światowych eksporterów znajdowała się w tendencji spadkowej. Polski rynek mleka wyróżnia się na tym tle, notując wzrosty produkcji. Wysokie ceny produktów mleczarskich znajdują odzwierciedlenie w lepszych wynikach przetwórstwa.
- Drób:** Silne odbicie produkcji drobiu po ubiegłorocznych spadkach. Wciąż notuje się ograniczenia podaży na wielu rynkach UE z uwagi na gripę ptaków. Sprzyja to polskiemu eksportowi drobiu.
- Wieprzowina:** Spadki pogłowia trzody chlewnej u głównych producentów UE ograniczają unijną produkcję mięsa. W efekcie, ceny trzody chlewnej, po okresie dekonunktury w 2021, notują silne wzrosty.
- Owoce:** Wzrost produkcji owoców w Polsce w 2022, w tym jabłek. Wyzwaniem dla branży będzie wzrost kosztów energii, który może odbić się na kosztach przechowywania owoców w chłodniach.
- Warzywa:** Mimo wzrostu w 2022, krajowe zbiory warzyw ukształtują się na relatywnie niskim poziomie. Niższe będą zbiory ziemniaków. Susza ograniczyła podaż niektórych warzyw na rynku UE.

PRZETWÓRSTWO:

- Rosnące koszty energii wyzwaniem dla sektora przetwórczego. Firmom będzie coraz trudniej przerzucać wzrost kosztów na odbiorców finalnych.

Departament Analiz Ekonomicznych

www.pkobp.pl/centrum-analiz

@PKO_Research

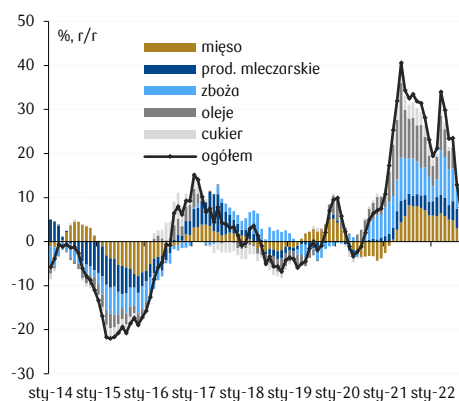
Zespół Analiz Sektorowych

analizy.sektorowe@pkobp.pl

Mariusz Dziwulski

tel. 22 521 81 88

Indeks cen żywności FAO – struktura



Źródło: FAO, PKO Bank Polski

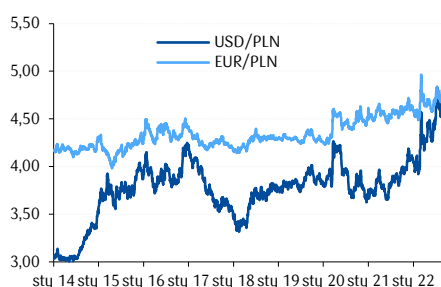
Zmiany cen skupu podstawowych produktów rolnych w Polsce



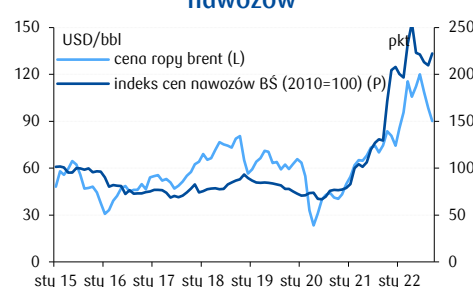
*pszenica, żyto, żywiec wołowy, żywiec wieprzowy, drób, mleko krowie

Źródło: GUS, NBP, Bank Światowy, PKO Bank Polski

Kursy walut



Cena ropy vs światowy indeks cen nawozów



Zboża

ZBIORY PSZENICY JEDNAK WYŻSZE W SEZ. 2022/23

- Światowa produkcja zbóż w sez. 2022/23, wg prognoz IGC (International Grains Council), zmaleje o 1,5% r/r, głównie w wyniku mniejszych zbiorów kukurydzy (-4,2% r/r). O 1 % zwiększyć się mogą światowe zbiory pszenicy. Byłby to wynik lepszy od wcześniejszych oczekiwań, wskazujących na spadek (-0,5% r/r w sierpniu). Poprawa wynika z podwyższenia prognoz zbiorów tego zboża w Rosji, oraz mniejszego, od wcześniejszych założeń, spadku na Ukrainie.
- Tegoroczne zbiory zbóż ogółem w Polsce zwiększą się o 4% r/r (GUS), co wydaje się dobrym wynikiem biorąc pod uwagę nieco większy zasięg suszy rolniczej niż w 2021 i wzrosty cen nawozów. Produkcja zbóż podstawowych będzie wyższa o 0,4% r/r, co oznacza, że znaczący, bo 16-proc. wzrost, odnotuje się w przypadku kukurydzy na ziarno. Według KE, Polska uplasuje się na drugim miejscu pod względem zbiorów kukurydzy na ziarno w UE, z uwagi na znaczący spadek zbiorów w Rumunii (-42%).

ZWIĘKSZONY EKSPORT ZBÓŻ PO WYBUCHU WOJNY

- Z danych GUS wynika, że polski eksport zbóż w pierwszych 5 miesiącach od wybuchu wojny zwiększył się o blisko 30% r/r wobec spadku o 51% r/r łącznie w styczniu i lutym'22. Wzrost był konsekwencją podwyższonego popytu na zboża oraz wzrostu polskiego importu kukurydzy z Ukrainy (reeksport). Polska jednak w dalszym ciągu pozostawała eksporterem netto. Sprzedaż do Polski częściowo (w ok. 24%) kompensowała Ukrainie ubytek eksportu drogą morską w okresie mar-lip. W 2q22 odnotowano wyraźny wzrost zakupów kukurydzy z USA i Brazylii przez Hiszpanię, Holandię czy też Włochy.
- Uruchomienie korytarza eksportowego dla towarów rolnych z Ukrainy przyczyniło się do zwiększenia ukraińskiego eksportu zbóż w 3q22 i oddziaływało ujemnie na ceny. Jednak ryzyko niskiej trwałości postanowień po stronie Rosji oraz wątpliwości co do przedłużenia umowy (podpisano ją na 120 dni), jak również sama wojna na Ukrainie, stanowią istotne źródła niepewności dla handlu i cen zbóż.

HAMOWANIE DYNAMIKI CEN ZBÓŻ

- Przeciętna cena skupu pszenicy konsumpcyjnej w Polsce we wrześniu ukształtowała się na poziomie 1520 zł/t, tj. wyższym o 52% r/r, ale niższym o 12% w por. do szczytów z maja (MRIRW) - spadek silniejszy od sezonowego wzorca. Kukurydza paszowa w sierpniu była droższa o 31% r/r. Różnice między cenami kukurydzy suchej i mokrej były na początku sezonu wyraźnie wyższe niż w latach poprzednich z uwagi na podwyższone koszty suszenia ziarna.

PERSPEKTYWY 4Q22 i 1H23

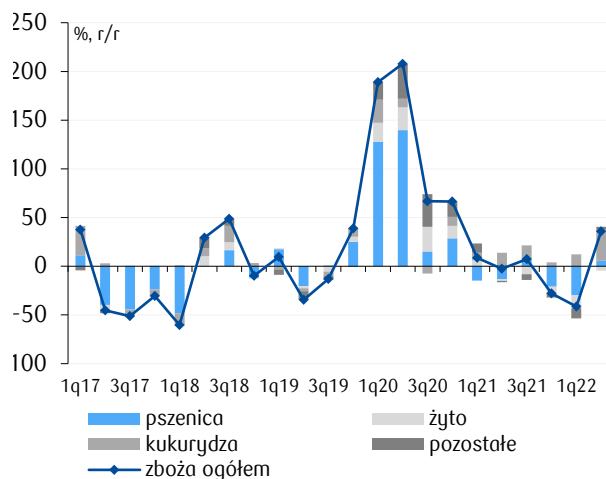


Oczekujemy, że w 2h22 przeciętna cena skupu pszenicy ukształtuje się na poziomie wyższym o 42-50% r/r (podobnie jak prognozowaliśmy w 2q22). Dynamika cen skupu zbóż będzie prawdopodobnie stopniowo wyhamowywać w kolejnych miesiącach i średnio w 1h23 wyniesie od -5% r/r do +14% r/r. Spadki cen w relacji rocznej nie są wykluczone pod koniec sezonu - trudno będzie cenom przebić poziom wywindowany powojennym szokiem w 2q22. W kierunku spadków oddziaływać będzie prawdopodobne złagodzenie presji cenowej na rynku pozostałych surowców, związane m.in. ze zwiększonym prawdopodobieństwem recesji.

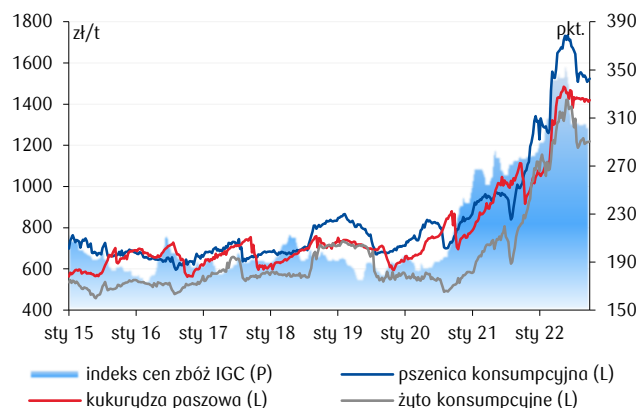
Pszenica i kukurydza - światowa produkcja i zapasy końcowe (mln t) - prognozy USDA (październik'22)

	2020/21	2021/22	2022/23	%, pp; r/r
Pszenica				
Produkcja	775	780	782	0,2
Zapasy końcowe	290	276	268	-3,1
Zapasy końcowe/zużycie (%)	37,1	34,8	33,9	-0,9
Kukurydza				
Produkcja	1129	1217	1173	-3,7
Zapasy końcowe	293	307	305	-0,8
Zapasy końcowe/zużycie (%)	25,6	25,5	25,8	0,3

Polski eksport zbóż (wolumen)



Ceny zakupu zbóż w Polsce



Źródło: MRIRW, GUS, USDA, KE, IGC, PKO Bank Polski

Mleko

WZROST PRODUKCJI W POLSCE NA TLE SPADKÓW W UE

- Produkcja mleka u głównych światowych eksporterów w 2q22 utrzymywała się w tendencji spadkowej, głównie z uwagi na niekorzystne uwarunkowania pogodowe (Nowa Zelandia, UE) oraz rosnącą presję kosztów (UE). Niemniej, 3q22 przyniósł już pewną stabilizację, do której przyczyniła się rosnąca podaż w USA (por. wykres).
- USDA pod koniec lipca prognozował spadek produkcji mleka u 5 najważniejszych eksporterów w 2022 o 1% r/r.
- Prognozy KE z początku października'22 wskazują na spadek produkcji mleka w UE-27 o 0,5% r/r w 2022 i o 0,2% r/r w 2023. Polski sektor mleczarski wydaje się wciąż wykazywać dużą odporność na zmiany uwarunkowań kosztowych. Według danych KE produkcja mleka w Polsce w lipcu zwiększyła się o 62 tys. t r/r (+5,8% r/r), co stanowiło największy wzrost wśród krajów UE w tym miesiącu.

ROŚNIE WARTOŚĆ POLSKIEGO EKSPORTU MLECZARSKIEGO

- W wyniku rosnących cen, wartość polskiego eksportu produktów mleczarskich notuje coraz szybsze wzrosty – w 2q22 eksport zwiększył się o 50% r/r wobec +41% r/r w 1q22. Niemniej, wolumen eksportu niektórych kategorii zmniejsza się, szczególnie tych z wysokim udziałem sprzedaży do Chin, które cały czas mierzą się z konsekwencjami polityki zero Covid. Chiński import produktów mleczarskich w okresie sty-sie'22 zmaleł o 19% r/r, z czego 46-proc. spadek dotyczył Polski (za CLAL). Spowolnienie gospodarki chińskiej nie będzie sprzyjało szybkiej odbudowie sprzedaży na ten rynek.
- Najwyższe tempo utrzymuje się w przypadku polskiego eksportu masła (+48% r/r w 2q22 w masie towaru vs +63% r/r w 1q22), co jest wynikiem zwiększonego popytu w UE (efekt mniejszych obostrzeń w HoReCa) i spadku podaży na niektórych rynkach zagranicznych.

LEPSZE WYNIKI BRANŻY I WZROST CEN MLEKA

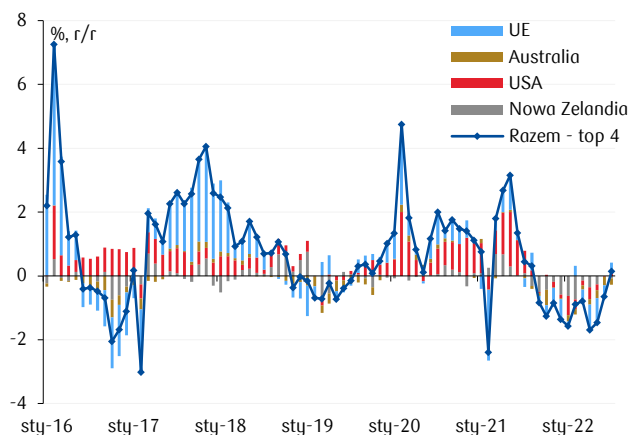
- Z danych PONT Info wynika, że zysk branży przetwórstwa mleka i produkcji serów (PKD 10.51) w 1h22 zwiększył się 3,6-krotnie w relacji rocznej i przekroczył wartość zysków w całym 2022. Branża korzysta na wysokich cenach produktów mleczarskich. Uwagę zwraca szczególnie wysoka dynamika cen masła, obserwowana mimo spadku cen olejów roślinnych. Oprócz wzrostu popytu w UE, czynnikiem wspierającym ceny na rynku przetworów jest osłabienie EUR w stosunku do USD oznaczające wzrost konkurencyjności unijnej produkcji na rynkach pozaeuropejskich. Drożące produkty mleczarskie sprzyjają oferowaniu wyższych cen za mleko – w sierpniu wzrost cen skupu wyniósł 59% r/r.

PERSPEKTYWY 4Q22 I 1H23

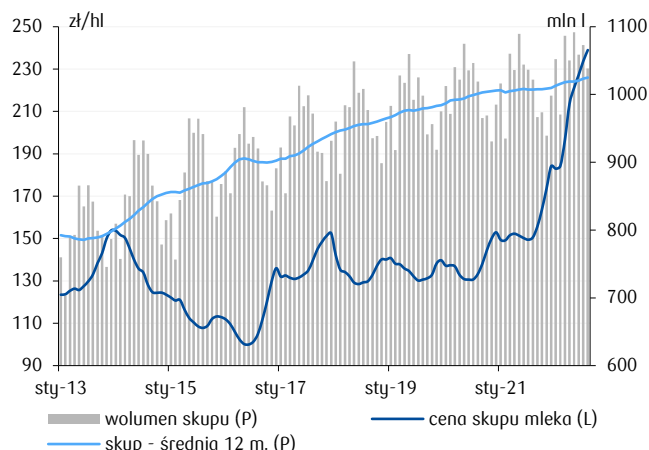


Oczekujemy, że przeciętna cena skupu mleka w 2h22 ukształtuje się na poziomie wyższym o 49-52% r/r, a w 1h23 dynamika zmaleje do +8-16% r/r. W kierunku wzrostów cen oddziaływać będzie prawdopodobnie niskie tempo produkcji mleka u głównych eksporterów, ograniczane rosnącymi kosztami produkcji, w tym w UE. Dobre wyniki branży mleczarskiej poskutkować mogą wypłatami premii (wyższe ceny mleka) producentom na koniec 2022. Zwiększone ryzyko recesji i spadek dochodów rozporządzalnych konsumentów w warunkach wysokiej inflacji mogą oddziaływać w kierunku spadku spożycia produktów mleczarskich, głównie serów.

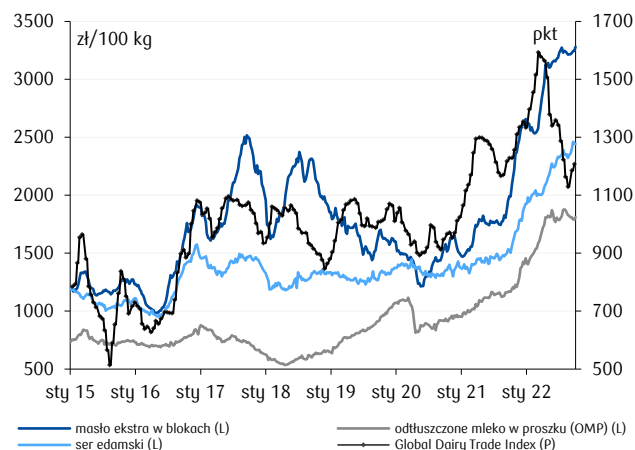
Zmiany produkcji mleka – główni eksporterzy



Cena i wolumen skupu mleka w Polsce



Ceny produktów w mleczarskich w Polsce



Źródło: MRiRW, GUS, USDA, KE, IGC, PKO Bank Polski

Drób

SILNE WZROSTY PRODUKCJI W POLSCE I SPADKI W UE

- Unijna produkcja drobiu w połowie roku utrzymywała się w tendencji spadkowej. Uboje drobiu (masa towaru) w 2q22 były zbliżone do tych z roku poprzedniego (-0,07% r/r vs -1,9% r/r w 1q22), choć już w lipcu zmalały o 5,7% r/r. Wpływ na spadek miała przede wszystkim niższa produkcja we Francji i Hiszpanii, ograniczona gripą ptaków.
- W Polsce dynamika produkcji drobiu wyraźnie przyspieszyła w 2q22. Skala wzrostu (+17,5% r/r vs +3,0% r/r w 1q22) wynikała głównie z odbudowywania się produkcji po znaczących ubiegłorocznych spadkach, związanych z nasileniem się grypy ptaków. Mniejszy zasięg HPAI (mimo ognisk w 3q22) i poprawa w zakresie cen żywca sprzyjają dalszej odbudowie krajowej produkcji.

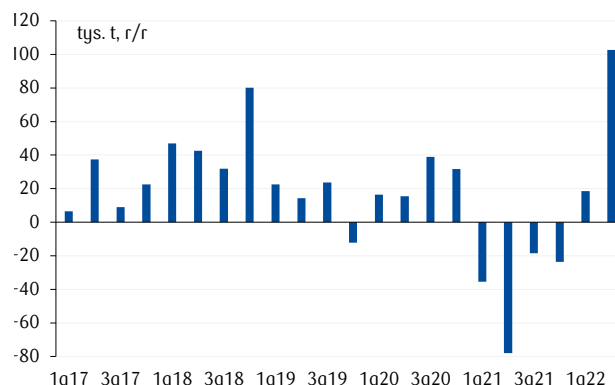
SILNE ODBICIE EKSPORTU

- Z danych GUS wynika, że polski eksport mięsa i podrobów drobiowych w 2q22 wzrósł o 17,2% r/r po spadku o 2,5% r/r w 1q22. Wzrostom sprzyjały większa produkcja w kraju oraz wysokie zapotrzebowanie na rynkach zewnętrznych, wynikające z ograniczeń podaży w głównych unijnych graczy. Możliwe jest utrzymanie wysokiego popytu zagranicznego wskutek występowania HPAI w krajach Europy Zachodniej (m.in. Francja, Hiszpania i Wlk. Brytania) i wciąż lepszej sytuacji pandemicznej niż przed rokiem wyższy popyt w sektorze HoReCa (efekt bazy).
- Zniesienie kontyngentów i ceł na drób pochodzący z Ukrainy spowodowało wzrost unijnego importu drobiu z tego kraju na koniec 2q22. Wpływ dotychczasowych, zwiększonych ukraińskich dostaw z Ukrainy na ceny w UE, w naszej ocenie, był relatywnie niewielki. Dla Ukrainy eksport do UE częściowo kompensuje utratę dostępu do krajów Bliskiego Wschodu czy też rynków azjatyckich. Według USDA (FAS, wrzesień'22) produkcja drobiu na Ukrainie w 2022 może zmaleć o 8,4% r/r, a ukraiński eksport zmniejszyć się o 8,3% r/r. W 2023 oczekuje się tylko niewielkich wzrostów.

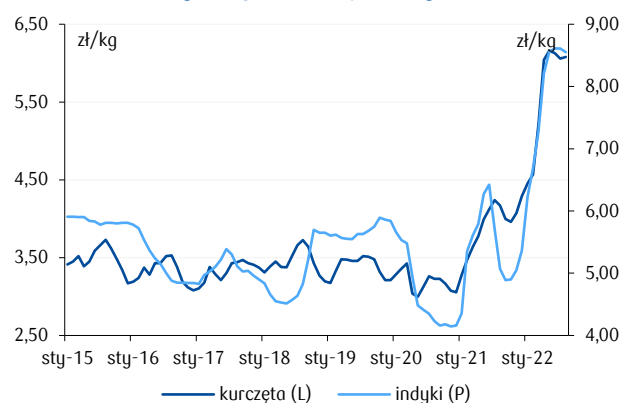
WYŻSZE CENY I DOBRE WYNIKI BRANŻY W 1H22

- Z danych GUS wynika, że przeciętna krajowa cena skupu drobiu w sierpniu wyniosła 6,62 zł/kg, co oznaczało wzrost o 49% r/r. Wyższe ceny sprzyjały poprawie opłacalności produkcji żywca. Relacja cen skupu kurcząt brojlerów do ceny paszy pełnoporcjowej w sierpniu ukształtowała się na poziomie 2,59 – wyższym o 7% r/r i najwyższym od 4 lat. Popytowy charakter podwyżek cen mięsa drobiowego wpływał na poprawę wyników finansowych w przetwórstwie mięsa białego. Zysk branży w 1h22 zwiększył się 2,9-krotnie r/r i przekroczył jego wartość w całym 2021.

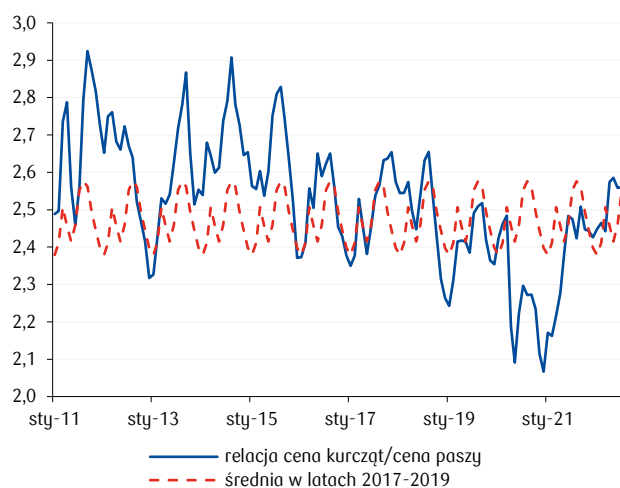
Zmiany produkcji drobiu (masa ubojów) w Polsce



Ceny skupu kurcząt i indyków



Opłacalność chowu kurcząt



Źródło: GUS, MRIRW, Eurostat, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 4Q22 i 1H23

Oczekujemy, że w 1h23 dynamika cen skupu drobiu wg GUS może ukształtować się na poziomie 1-7% r/r po wzrostach o 44-46% r/r w 2h22. Niewykluczone są nawet spadki w relacji rocznej w 2q23. Ceny pasz będą głównym wyznacznikiem tempa wzrostów cen żywca. Z jednej strony wysokie ceny drobiu, wysoki poziom inflacji i możliwa recesja będą negatywnie oddziaływać na zakupy, z drugiej strony wzrost cen mięsa wieprzowego oraz wysokie ceny wołowiny mogą skutecznie ograniczać spadek popytu.

Wieprzowina

SPADKI POGŁOWIA TRZODY U GŁÓWNYCH PRODUCENTÓW

- Rok 2022 przyniósł wyraźne spadki w produkcji wieprzowiny w UE, będące konsekwencją utrzymującej się do 1h22 dekonjunktury na unijnym rynku (spadek popytu na rynku Chin i wysokie ceny pasz). KE oczekuje, że produkcja mięsa wieprzowego w UE w 2022 zmaleje o 5%, a w 2023 spadek wyniesie 0,7%. W połowie 2022 (za Eurostat) pogłowie trzody chlewnej zmalało u większości najważniejszych producentów wieprzowiny w UE, w tym najbardziej, bo o 12,9% r/r w Polsce. Po raz pierwszy w ostatnich 70 latach pogłowie ukształtowało się na poziomie mniejszym niż 10 mln szt. Drugim krajem pod względem tempa spadku pogłowia były Niemcy (-9,6% r/r), które, podobnie jak Polska, zmagają się z problemem ASF. Hiszpania (największy producent w UE) była jedynym ważnym producentem, który odnotował wzrost pogłowia trzody chlewnej (+0,5% r/r), niemniej tempo wzrostu było zdecydowanie niższe niż w kilku poprzednich latach.
- W Polsce odnotowano kolejny, bardzo silny spadek pogłowia loch, o 17,5% r/r wobec -19,7% r/r na koniec 2021. Wskazuje on na możliwość utrzymania znaczących obniżek krajowej produkcji żywca wieprzowego w perspektywie kilkumiesięcznej. Spadek podaży tylko częściowo może być hamowany poprawą opłacalności produkcji żywca. Mimo, że relacja ceny skupu trzody do ceny mieszanki pełnoporcjowej w sierpniu osiągnęła poziom o 3,3% wyższy niż przed rokiem, to wciąż była znacząco niższa w por. do średniej wieloletniej. Wysokie ceny pasz są w dalszym ciągu dużym obciążeniem dla producentów trzody, a presję po stronie kosztowej silnie zwiększają rosnące koszty zużycia energii.

MNIEJSZY EKSPORT WIEPRZOWINY RÓWNIEŻ W 2023

- Z danych Eurostatu wynika, że unijny eksport mięsa wieprzowego w 2q22 zmalał o 27% r/r po spadku o 33% r/r w 1q22. Prawdopodobnie dane handlowe w 2h22 również wskażą na ubytek sprzedaży zagranicznej, ale mniejszy, z uwagi na zmniejszoną bazę statystyczną. Według prognoz KE w 2022 łączny spadek eksportu wieprzowiny wyniesie 17%, a w 2023 tempo spadku wyhamuje do 3%.

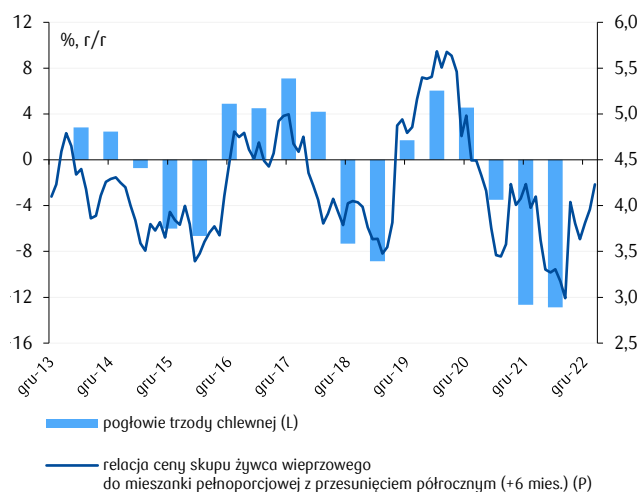
WZROSTY CEN ŻYWCA

- Z danych MRiRW wynika, że przeciętna cena skupu trzody chlewnej we wrześniu'22 osiągnęła poziom 7,81 zł/kg, co oznaczało wzrost o 77% r/r. Co więcej, na rynku niemieckim na początku września odnotowano skok notowań do rekordowego poziomu 2,10 EUR/kg. Mimo iż koniec miesiąca przyniósł korektę cen do 2,00 EUR/kg, to częściowo wpisującą się w sezonowe zmiany notowań na rynku żywca.

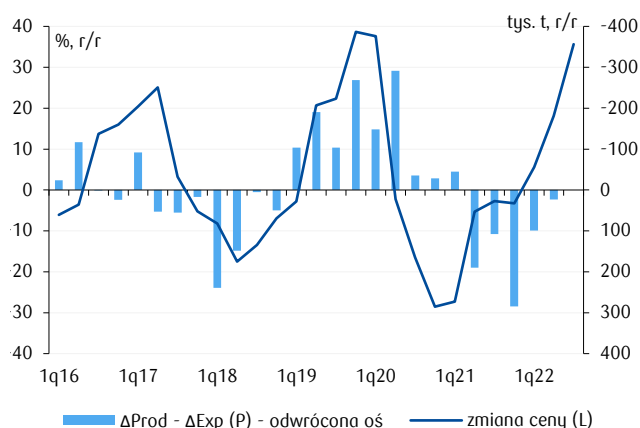
PERSPEKTYWY 4q22 i 1H23

Z uwagi na utrzymujący się spadek podaży wieprzowiny, wspierany rosnącym poziomem kosztów produkcji, można oczekiwać, że pomimo sezonowych wahań, wysoki poziom cen trzody chlewnej utrzyma się co najmniej do połowy 2023. Czynnikiem hamującym wzrosty będą narastające bariery popytowe związane z ryzykiem recesji i spadkiem dochodów rozporządzalnych konsumentów (wysoka inflacja). Oczekujemy, że przeciętna cena trzody chlewnej w 1h23 będzie wyższa o 20-30% r/r wobec wzrostu o 63-67% r/r w 2h22 i +41-43% w całym 2022.

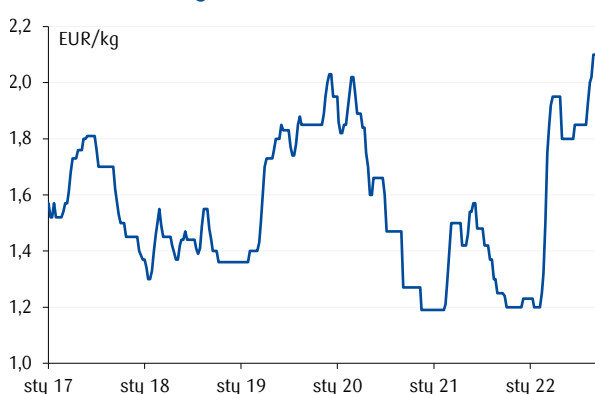
Pogłowie trzody chlewnej w Polsce a opłacalność chowu świń



Zmiany w produkcji i eksporcie mięsa wieprzowego w UE-27



Ceny tuczników w Niemczech



Źródło: GUS, MRiRW, Eurostat, PKO Bank Polski

Owoce

WZROST KRAJOWEJ PRODUKCJI OWOCÓW W 2022

- Według przedwzrostkowego szacunku głównych ziemniaków rolnych i ogrodniczych GUS, zbiory owoców z drzew, krzewów oraz truskawek w Polsce w 2022 zwiększą się o 6% r/r. Wyższe o ponad 4% r/r będą zbiory jabłek, które dominują w krajowej strukturze produkcji owoców.
- Mimo wzrostu w Polsce, zbiory jabłek w pozostałych krajach UE prawdopodobnie będą niższe niż przed rokiem. WAPA (World Apple and Pear Association) w zrewidowanej we wrześniu prognozie oceniło, że wzrost łącznie w krajach UE i Wlk. Brytanii wyniesie tylko 0,5% r/r. Gorszych zbiorów oczekuje się we Francji, Włoszech i Hiszpanii z uwagi na odnotowane w sierpniu upały. W kontekście globalnego rynku jabłek warto zwrócić uwagę na tegoroczną produkcję w Chinach (największy producent tych owoców na świecie) - według danych cytowanych przez S&P Global w sez. 2022/23 zbiory w Państwie Środka zmniejszą się o 10-15% r/r, do poziomu niespełna 33 mln t (spadek o 23% w stosunku do 2019), co może mieć pośredni wpływ na polski rynek jabłek do przetwórstwa.
- Według WAPA zapasy jabłek na początku lipca w Polsce wynosiły 94 tys. t, i były niższe o 29% r/r. Spadek zapasów, mimo większych r/r zbiorów w 2021 spowodowany był w dużej mierze większą sprzedażą do przetwórstwa (program wycofania jabłek z rynku) w obliczu zmniejszonego popytu na rynkach zagranicznych, wynikających z ograniczeń w sprzedaży na dwa najważniejsze kierunki polskiego eksportu.

EKSPORT JABŁEK WCIĄŻ NISKI

- Według GUS eksport jabłek świeżych z Polski w pierwszych 11 mies. sez. 2021/22 zmalał o 3,4% r/r (z czego w okresie kwi-lip'22 o 25%) z uwagi na istotnie ograniczoną sprzedaż na Białoruś. Niski popyt na głównych rynkach może utrzymać się również w sez. 2022/23. Konieczność zabezpieczenia dostępu do produktów podstawowych przez Egipt w warunkach zagrożenia dostaw stawia pod znakiem zapytania wielkość sprzedaży jabłek do tego kraju.

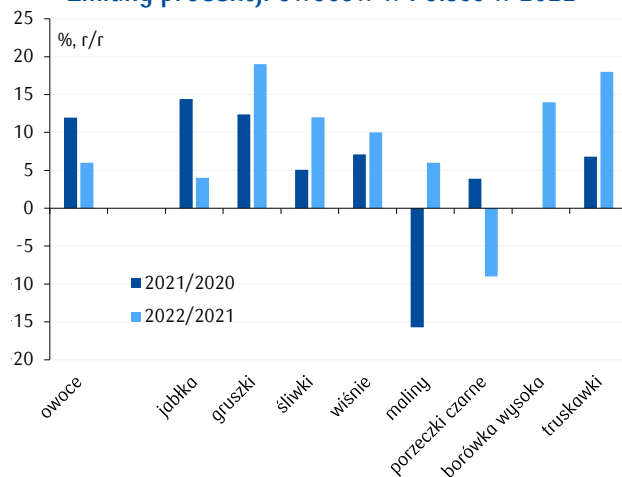
CENY JABŁEK WYŻSZE R/R, ALE MOŻLIWY SPADEK W 4Q22

- Mniejsze zapasy na koniec sezonu spowodowały, że ceny jabłek deserowych w sierpniu i wrześniu utrzymywały się na wyższym poziomie niż przed rokiem - wg danych publikowanych przez MRiRW wzrost wyniósł odpowiednio o 34% i 27% r/r. Podobne tendencje wystąpiły w przypadku jabłek do przetwórstwa, które we wrześniu podrożały w relacji rocznej o ok. 9% r/r.

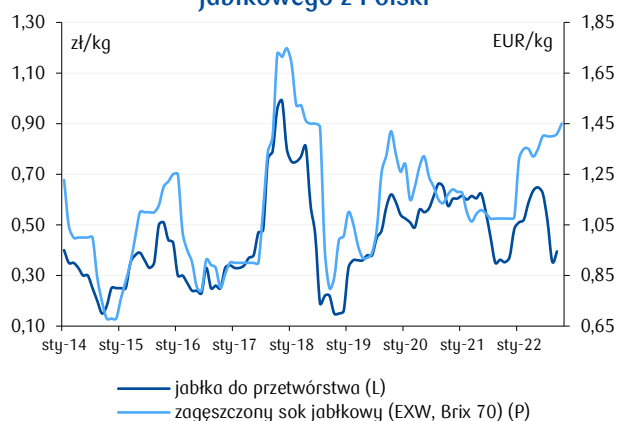
PERSPEKTYWY 4Q22 i 1H23

Wyższe zbiory oraz prawdopodobnie niski popyt eksportowy nie wykluczają spadku cen jabłek w 4q22 w relacji rocznej. Perspektywa wysokich kosztów przechowywania owoców w chłodniach (energia elektryczna) może spowodować przyspieszony proces upłynniania zapasów i skumulowania sprzedaży w pierwszej części sezonu. Możliwe, że podobnie jak w sez. ubiegłym, większa część jabłek zostanie skierowana do przetwórstwa, za czym przemawiają również sygnalizowane w branży problemy z pracownikami do zbiorów. Realizacja takiego scenariusza skutkowałaby spadkiem podaży i wzrostem cen tych owoców na koniec sez. 2022/23. Jednocześnie oznaczałaby również wzrost inflacji w kategorii owoce w połowie 2023. Ceny jabłek wspiera wysoki popyt na koncentrat jabłkowy.

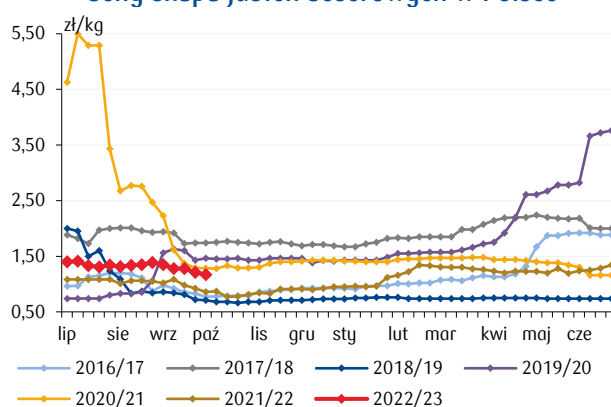
Zmiany produkcji owoców w Polsce w 2022



Ceny skupu jabłek do przetwórstwa i ceny soku jabłkowego z Polski



Ceny skupu jabłek deserowych w Polsce



Źródło: IERiGŻ-PIB, MRiRW, IHS Markit, GUS, PKO Bank Polski

Warzywa

NISKIE ZBIORY WARZYW I ZIEMNIAKÓW W UE

- Unijna podaż warzyw w 2022 może się skurczyć wskutek niekorzystnych uwarunkowań pogodowych. Susza w Hiszpanii, Francji oraz we Włoszech wpłynęła ujemnie na zbiory warzyw takich jak cebula, marchew czy też papryka (za Profel, PROECAM, S&P Global).
- Podobnie będzie w przypadku ziemniaków. Według NEPG tegoroczne zbiory łącznie w Belgii, Francji, Holandii i Niemczech (czołowi producenci UE) będą niższe o 7-11% r/r, mimo wzrostu powierzchni upraw o ponad 3% r/r. GUS szacuje natomiast, że w Polsce produkcja ziemniaków obniży się o ok. 15% r/r, choć w tym przypadku, wynik ten jest przede wszystkim konsekwencją spadku areалу o 17% r/r.
- Według przedwynikowego szacunku GUS, krajowe zbiory warzyw gruntowych w 2022 zwiększą się o 0,5% r/r, po spadku o 5,1% r/r w 2021, co oznacza, że utrzymają się na relatywnie niskim poziomie. Warunki do produkcji warzyw były niekorzystne w okresie letnim, co było szczególnie odczuwalne w uprawach kapusty, kalafiorów czy też brokułów. Poprawa warunków wilgotnościowych we wrześniu może skutkować wzrostem produkcji warzyw odmian późnych. W tendencji spadkowej na rynku warzyw w okresie letnim wpisuje się produkcja przetworów warzywnych, w tym warzyw mrożonych. W pierwszych miesiącach sez. 2022/23 tj., w okresie czerwiec-sierpień łącznie w firmach średnich i dużych zmalała o 8,2% r/r.

EKSPORT WARZYW NAPĘDZANY SPRZEDAŻĄ CEBULI

- Polski eksport warzyw świeżych znacząco przyspieszył w 2q22 (+35% r/r vs +9,9% r/r w 1q22) głównie w wyniku wzrostu eksportu cebuli, wywołanego nie tylko deficytem podaży tego warzywa na rynku UE, ale przede wszystkim zdecydowanie większą sprzedażą na Ukrainę (spadki podaży wywołane wojną). Z danych GUS wynika, że Ukraina odpowiadała blisko za całość wzrostu wolumenu polskiego eksportu cebuli w okresie mar-lip'22.

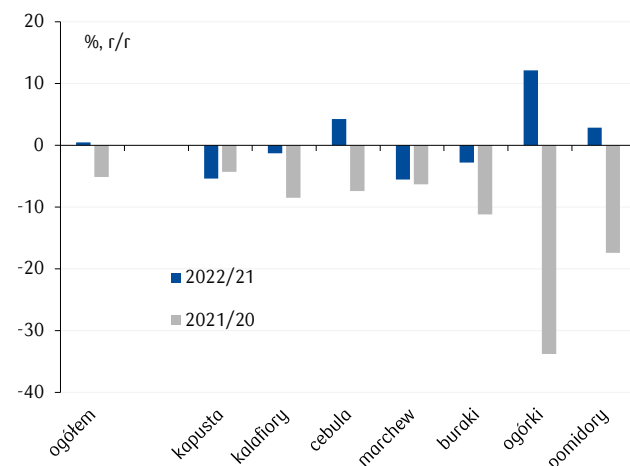
WZROSTY CEN WARZYW

- Efektom zmniejszonej podaży ziemniaków i wielu warzyw są znaczące podwyżki cen. Zgodnie z danymi GUS, ceny skupu ziemniaków w sierpniu były wyższe aż o 61% r/r, natomiast dane MRiRW wskazują na wzrost dynamiki do ponad 70%. Ceny cebuli (wysoki popyt zagraniczny) i marchwi (spadek zbiorów w PL i UE), były we wrześniu odpowiednio o 62% i 63% wyższe niż przed rokiem.
- Ceny pomidorów spod osłon we wrześniu'22 kształtowały się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego, mimo wyższej presji w zakresie kosztów energii.

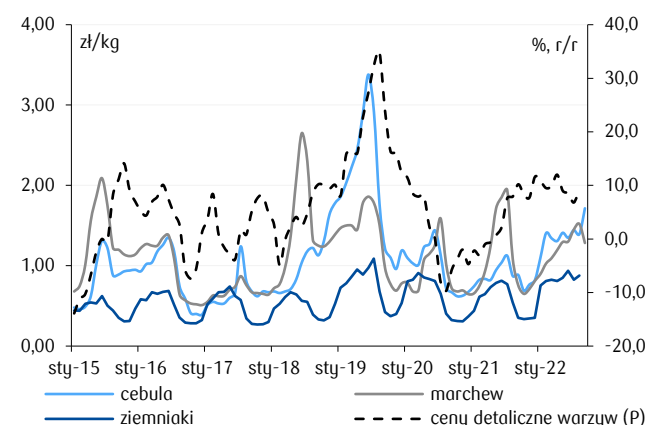
PERSPEKTYWY 4Q22 I 1H23

Niższe zbiory warzyw w UE oddziaływać będą w kierunku wzrostów cen na rynku krajowym, mimo minimalnie wyższej lokalnej podaży. Wzrost cen surowców energetycznych i tym samym kosztów ogrzewania szklarni może w istotny sposób odbić się na rentowności produkcji w tym sezonie i wymuszać działania ograniczające produkcję w okresach zimowych. To może oznaczać przyspieszenie tempa wzrostów cen detalicznych warzyw w 4q22 i 1q23.

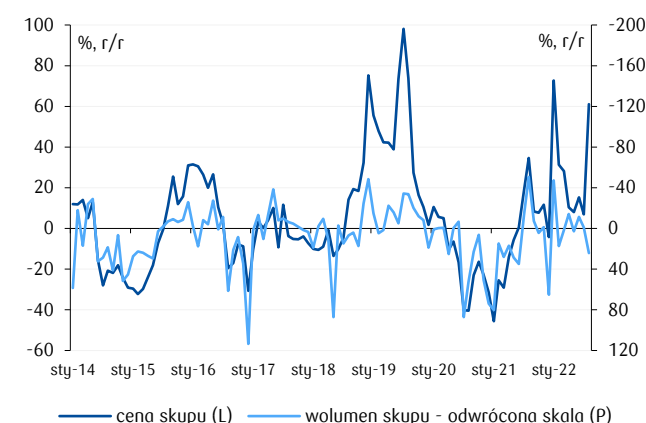
Zmiany zbiorów warzyw gruntowych w Polsce w 2022



Ceny skupu warzyw



Ceny i skup ziemniaków



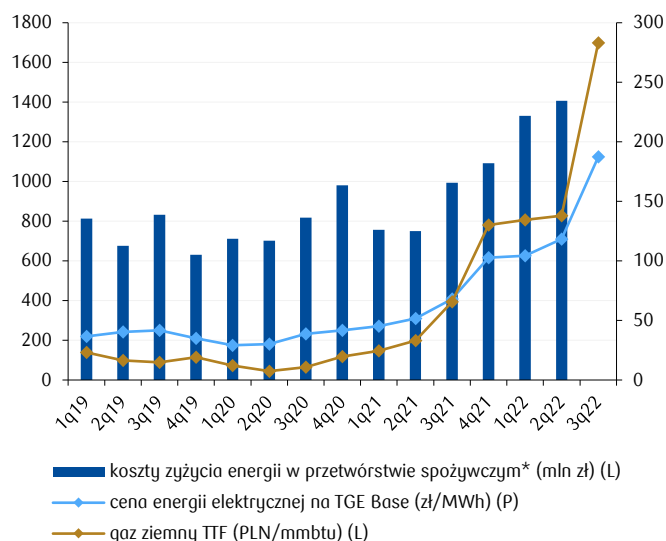
Źródło: IERiGŻ-PIB, GUS, PKO Bank Polski

Przetwórstwo

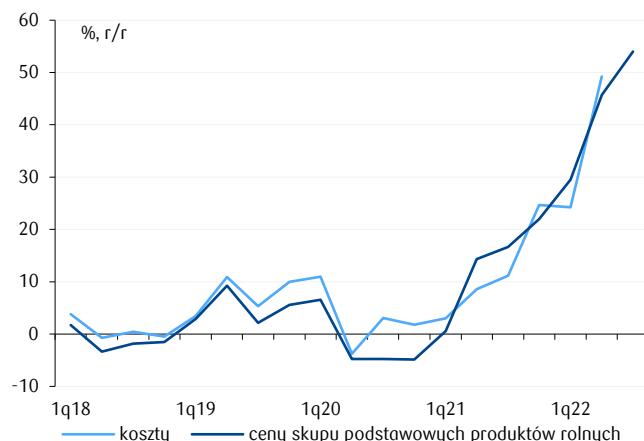
ROSNAJĄCE KOSZTY ENERGII?

- Z danych PONT Info, wynika, że w 2q22 koszty zużycia energii w przetwórstwie spożywczym (firmy o zatrudnieniu 50 os. i więcej) zwiększyły się o 87% r/r wskutek wzrostu notowań cen energii elektrycznej i cen gazu. Cena gazu ziemnego (TTF w Holandii) w 3q22, w przeliczeniu na PLN, wzrosła w relacji rocznej 4,3-krotnie, ceny energii elektrycznej (TGE) w analogicznym okresie zanotowały wzrost o 175%. Wygasające kontrakty firm na energię oraz kolejne podwyżki cen na rynku terminowym mogą oznaczać kontynuację wzrostu kosztów w 2023. Projekt ustawy o środkach nadzwyczajnych, wprowadzający maksymalną cenę energii elektrycznej na poziomie 785 zł za MWh dla firm sektora MŚP ograniczy negatywny wpływ podwyżek dla większości podmiotów branży.
- Udział kosztów zużycia energii w kosztach ogółem firm spożywczych w 2021 wynosił średnio 1,7%, tj. poniżej średniej w przetwórstwie przemysłowym (2,0%). W 1h22 udział ten zwiększył się o 0,2pp r/r. W 2023 silnie prawdopodobny jest dalszy wzrost, zwłaszcza w obliczu prawdopodobnego złagodzenia wzrostów cen surowców rolnych.
- Zmienność kosztów ogółem w firmach spożywczych w największym stopniu tłumaczona jest zmianami cen surowców rolnych/kosztów surowcowych (por. wykres). W związku z tym, nawet przy kilkukrotnym wzroście kosztów zużycia energii oraz zakładanych podwyżkach płacy minimalnej, nie wyklucza to spadku dynamiki kosztów ogółem firm, w szczególności w 2h23. Mimo to, oceniamy, że w przypadku realizacji takiego scenariusza wzrost kosztów ogółem firm w relacji rocznej będzie co najmniej kilkunastoprocentowy, i cały czas będzie wywierał presję inflacyjną na ceny żywności. O wiele istotniejszym problemem dla branży spożywczej byłyby ewentualne ograniczenia dostaw, w tym niewykluczone niedobory gazu. Do najbardziej energochłonnych branż sektora należy zaliczyć branżę piekarniczą, produkcję skrobi, makaronów, pozostałe przetwórstwo owoców i warzyw (mrożenie) czy też niektóre działy produkcji mleczarskiej (produkcja proszków mlecznych) (por. wykres). Wyższe koszty energii mogą być również relatywnie silnie odczuwalne w niektórych obszarach produkcji pierwotnej, które stanowią istotny udział w dostawach surowców do krajowego przetwórstwa tj. produkcji żywca drobiowego i wieprzowego oraz mleka.
- Zwiększone prawdopodobieństwo recesji i tym samym ryzyko spadku dochodów rozporządzalnych konsumentów mogą jednak utrudnić przerzucanie wysokich kosztów energii na odbiorców finalnych. Dotychczas przetwórcy udawali się to skutecznie. Z danych PONT Info wynika, że w 1q22 i 2q22 wyniki finansowe branży spożywczej, mimo wzrostu kosztów odpowiednio o 24% i 49% r/r zwiększyły się o 34% i 69% r/r.

Koszty zużycia energii branży spożywczej

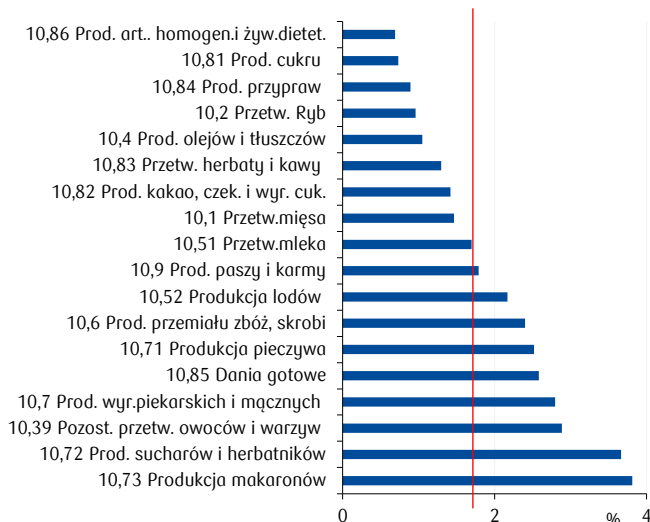


Koszty branży spożywczej vs zmiany cen skupu podstawowych produktów rolnych



*z zestawień wyłączone branżę produkcji pasz i przetwórstwa rybnego z uwagi na jednorazowe wahania

Energochłonność branż sektora spożywczego

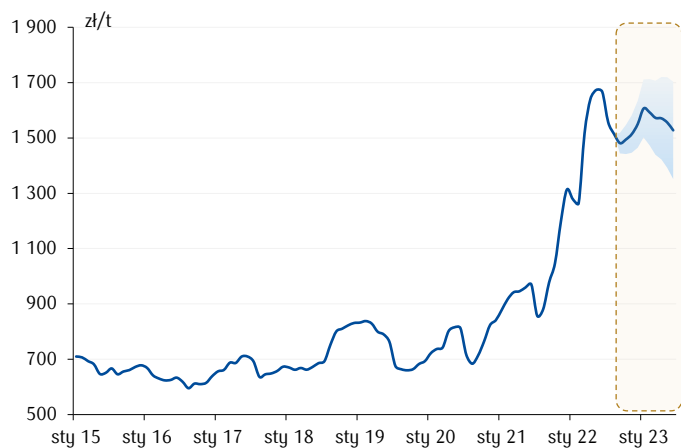


Źródło: GUS, PONT, PKO Bank Polski

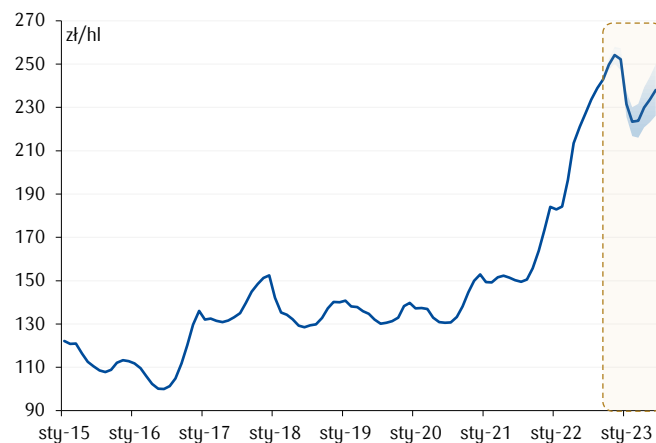
Aneks

PROGNOZY CEN WYBRANYCH PRODUKTÓW ROLNYCH W 4Q22 I 1H23

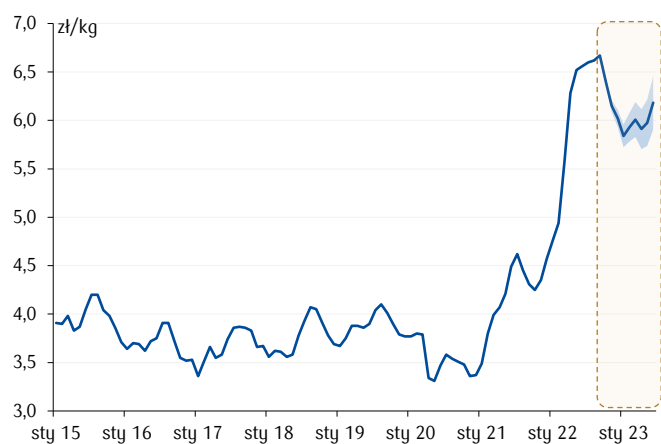
Ceny skupu pszenicy



Ceny skupu mleka



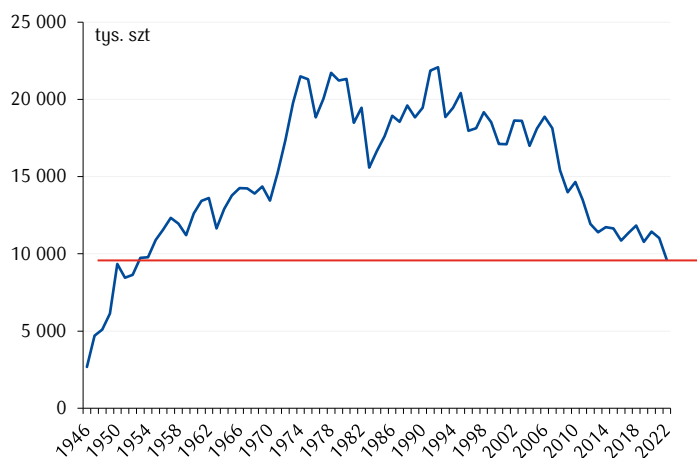
Ceny skupu drobiu



Ceny skupu trzody chlewnej



Pogłowie trzody chlewnej w Polsce - stan w czerwcu



Źródło: GUS, PKO Bank Polski

Departament Analiz Ekonomicznych

PKO Bank Polski S.A.
ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa
t: 22 521 80 84
email: DAE@pkobp.pl

Główny Ekonomista, Dyrektor Departamentu

Piotr Bujak	piotr.bujak@pkobp.pl	22 521 80 84
-------------	----------------------	--------------

Zespół Analiz Sektorowych

analizy.sektorowe@pkobp.pl

Michał Koleśnikow (kierownik)	michal.kolesnikow@pkobp.pl	22 521 81 23
Aleksandra Balkiewicz-Żerek	aleksandra.balkiewicz-zerek@pkobp.pl	22 521 56 59
dr Mariusz Dziwulski	mariusz.dziwulski@pkobp.pl	22 521 81 88
Piotr Krzysztofik	piotr.krzysztofik@pkobp.pl	22 521 81 25
Maciej Rozkrut	maciej.rozkrut@pkobp.pl	22 521 87 39
Anna Senderowicz	anna.senderowicz@pkobp.pl	22 521 81 24
Karolina Sędzimir	karolina.sedzimir@pkobp.pl	22 521 81 28

Jesteś zainteresowany otrzymywaniem raportów analitycznych PKO Banku Polskiego? Napisz do nas: DAE@pkobp.pl

Nasze analizy znajdziesz również na **Twitterze** oraz na stronie internetowej **Centrum Analiz PKO Banku Polskiego**:



Centrum
Analiz

Materiał zatwierdził(a): Michał Koleśnikow

Informacje i zastrzeżenia:

Niniejszy materiał („Materiał”) ma charakter wyłącznie informacyjny oraz nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy - Kodeks cywilny, ani rekomendacji do zawarcia transakcji kupna, sprzedaży lub innego rodzaju przeniesienia któregośkolwiek instrumentu finansowego. Bank dołożył wszelkich racjonalnych i niezbędnych starań, aby informacje zamieszczone w Materiale były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach. Informacje zawarte w Materiale nie mogą być traktowane jako propozycja nabycia którychkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego lub podatkowego ani jako forma świadczenia pomocy prawnej. Prognozy oraz dane zawarte w Materiale nie stanowią zapewnienia uzyskania określonych wyników jakichkolwiek transakcji finansowych ani przyszłych cen którychkolwiek instrumentów finansowych. Materiał nie stanowi badania inwestycyjnego ani publikacji handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy. Bank i jego spółki (podmioty) zależne oraz pracownicy tych podmiotów mogą być zainteresowani zawarciem lub być stroną transakcji finansowych, w tym zawartych na instrumentach finansowych, których wynik jest uzależniony od czynników (danych i informacji) wymienionych w Materiałach. Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS 0000026438, NIP: 525-000-77-38, REGON: 016298263; kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 zł.